

Tri dijaloga

Prilog 5.4

Empatička interakcija roditelja i djeteta

I. emocionalni dijalog

I. Emocionalni dijalog između majke i djeteta dominira u prvim mjesecima djetetovog života, kada je važno izražavanje emocija i komunikacija licem u lice, uz nježne dodire, uzvraćanje osmjeha, milovanje.

Izraz emocionalna komunikacija odnosi se na rani afektivni dijalog izražajnim gestama između roditelja i djeteta u kojem se roditelj suosjećajno prilagođava djetetu. To će pokazati tako da promatra, slijedi i reagira na tjelesne poruke djeteta, prepoznaje uočene signale i verbalizira ono što dijete čini. Na primjer: *Sve si popila, baš si bila žedna. Bebu želiš, da ti ju skinem s police? Da, avion leti! Pospan si, tvoj krevetić te već čeka.* Tako se razvija pravi dijalog emocionalno izražene bliskosti te osjećaj povjerenja, radosti i partnerstva između djeteta i roditelja. Kroz ovakav se odnos razvija sigurna privrženost i temeljno povjerenje u sebe i druge.

TIPIČNE SITUACIJE u kojima se razvija emocionalna komunikacija:

- *situacije bliskog kontakta* (dojenje, hranjenje, kupanje, presvlačenje, odlazak u krevet, jutarnji pozdrav, rastanci...)
- *situacije kad je potrebna utjeha* (kad je dijete uznemireno, žalosno, povrijeđeno, nešto ga boli...)
- *situacije kad je potrebno ohrabrenje, naše prilagođavanje i odobravanje, podrška* (kad dijete ima poteškoća u samostalnom obavljanju nečega – u igri, svakodnevnim aktivnostima – jelo, oblačenje, pospremanje...).

Kako roditelj uspostavlja emocionalni dijalog? (prema Hundeide, 1996.)

a. Pokazivanjem bezuvjetne ljubavi i emocionalnom komunikacijom

Za zdrav razvoj, osobito za razvoj samopoštovanja, važno je da dijete osjeti da je voljeno bezuvjetno – samo zato što postoji. Već malo dijete razumije emocionalne izraze i razlikuje prihvaćanje i odbijanje, radost i tugu. Djetetu treba pokazati da ga volite, uživajte u njemu, radujete mu se... To je njegova psihološka hrana od koje se ne može prejesti.

Jednako tako, već s vrlo malim djetetom može se komunicirati izrazima lica, pogledom, osmjesima, gestama i dodirima. Roditelj izražava svoju radost i interes za ono što dijete čini ili ga zanima, a dijete odgovara zadovoljnim glasanjem. Ovakvo rano izražajno „razgovaranje“ s puno emocija važno je i za djetetovo buduće uspostavljanje odnosa s drugima, kao i za razvoj govora.

b. Prepoznavanje i slijeđenje dječje inicijative i davanjem podrške

Kad dijete pokazuje neku inicijativu, iskazuje svoje želje i potrebe, važna mu je podrška – moramo ga vidjeti i čuti, prepoznati što mu treba, prilagoditi se i zadovoljiti potrebe, pratiti i podržati inicijativu. Zato je važno prepoznati stanje, želje, namjere i govor tijela djeteta te se pokušati prilagoditi i slijediti dijete u onome čime je u tom času zaokupljeno. Dijete će osjetiti da ga vidite, pratite i odobravate. Na primjer, ako je posegnulo za slikovnicom, čitajte s njim, ne gurajte mu kocke u ruke.

Za razvoj samopouzdanja i motivacije posebno je važno da dijete u sigurnim granicama slijedi svoju inicijativu (a ne da ga uvijek netko drugi gura u aktivnosti), da biva uspješno u onome što poduzima te da mu jasno kažemo u čemu je bilo uspješno. Na primjer, ako je samo skinulo hlačiće pri odlasku na WC, dajte mu povratnu informaciju o uspjehu jer tako djetetu pružate potvrdu da je kompetentno i važno.

Rani emocionalno-ekspresivni dijalog uvjet je formiranja osjećajnog odnosa djeteta s roditeljima i djetetovog povjerenja i otvaranja prema ljudima koje se širi i izvan obitelji.

